

**Oświadczenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie wystąpienia
z wnioskiem o usunięcie rozbieżności występujących w orzecznictwie Sądu Najwyższego**

Dnia 15 stycznia 2020 r. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, na podstawie art. 83 § 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jednolity: Dz. U. z 2019 r., poz. 825 ze zm.), przedstawił do rozstrzygnięcia przez skład połączonych izb Sądu Najwyższego – Izbę Cywilną, Izbę Karną oraz Izbę Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zagadnienie prawne sprowadzające się do pytania:

„Czy udział w składzie sądu powszechnego, sądu wojskowego lub Sądu Najwyższego osoby powołanej do pełnienia urzędu na stanowisku sędziowskim przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm.) prowadzi do naruszenia art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.) lub art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej i art. 19 ust. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, wskutek czego, zależnie od rodzaju rozpoznawanej sprawy:

- a) w postępowaniu karnym – osoba taka jest nieuprawniona do orzekania (art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k.) albo zachodzi przypadek nienależytej obsady sądu (art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k.);
- b) w postępowaniu cywilnym – skład sądu z udziałem tak powołanej osoby jest sprzeczny z przepisami prawa (art. 379 pkt 4 k.p.c.)?”

Uzasadnieniem dla wystąpienia z wnioskiem są rozbieżności w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych, które wyłaniają się na tle rozstrzygnięć, odnoszących się do skutków udziału w składzie orzekającym danego sądu sędziów powołanych na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie funkcjonującym od marca 2018 r.

Normatywną przyczyną zaistniałego stanu rzeczy są regulacje prawne wprowadzone ustawą w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2018 r., poz. 3 ze zm., dalej jako „ustawa z dnia 8 grudnia 2017 r.”). W zakresie dotyczącym ukształtowania Krajowej Rady Sądownictwa wywołują one zasadnicze wątpliwości natury konstytucyjnej i ustrojowej, także w zakresie dotyczącym zgodności przyjętych rozwiązań z prawem Unii Europejskiej.

Problemy wynikłe na tle przedmiotowych unormowań, rozpatrywane w kontekście innych zmian normatywnych dotyczących funkcjonowania sądownictwa, w tym Sądu Najwyższego, doprowadziły do wydania przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako „TSUE”) wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. w sprawach połączonych C-585/18 AK przeciwko Krajowej Radzie Sądownictwa

oraz C-624/18 CP przeciwko Sądowi Najwyższemu i C-625/18 DO przeciwko Sądowi Najwyższemu, przy udziale Prokuratora Generalnego, zastępowanego przez Prokuraturę Krajową.

Wykładnia dokonana przez TSUE w ww. wyroku wiąże wszystkie organy państwa polskiego, w tym sądy. Stosowanie prawa w tym zakresie jest jednak procesem skomplikowanym, czego dowodzą odmienne oceny skutków wyroku z dnia 19 listopada 2019 r. W sprawach dotyczących art. 439 § 1 pkt 1 k.p.k. oraz art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. rozbieżności wynikają z jednej strony z uchwały Izby Dyscyplinarnej (sygn. II DSI 54/18), w którym doszło do całkowitego odrzucenia naruszenia standardu międzynarodowego oraz afirmacji własnego statusu jako „sądu”, z drugiej strony z postanowień składów orzekających w Izbie Karnej Sądu Najwyższego w sprawach III KO 154/18 i III KZP 4/19, które potwierdzają, że wątpliwości w tej kwestii są na gruncie postępowania karnego aktualne.

Z kolei w sprawach dotyczących art. 379 pkt 4 k.p.c. wynikają z jednej strony z uchwały Sądu Najwyższego - Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w sprawie I NOZP 3/19, a z drugiej wyroku Sądu Najwyższego - Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie III PO 7/18.

Wątpliwości pojawiające się w powoływanych sprawach znajdują również swoje odzwierciedlenie w orzecznictwie sądów powszechnych, które kierują do Sądu Najwyższego we właściwym trybie zagadnienia prawne sprowadzające się do konieczności udzielania odpowiedzi na pytania tożsame z pytaniami zawartymi we wniosku złożonym przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o usunięcie rozbieżności w orzecznictwie.

Wniosek został skierowany do składu połączonych Izb Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, jako odpowiedniego w rozumieniu art. 83 § 1 ustawy o SN. Wybór taki uzasadnia fakt obsadzenia pozostałych dwóch Izb Sądu Najwyższego, tj. Izby Dyscyplinarnej i Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych wyłącznie przez osoby, których bezpośrednio dotyczy pytanie sformułowane we wniosku.

Wniosek o usunięcie rozbieżności w orzecznictwie nie dotyczy kwestii samego powoływania na stanowisko sędziego przez Prezydenta RP, lecz ma na celu zabezpieczenie prawidłowego biegu procesu sądowego i ważności orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne, wojskowe oraz przez Sąd Najwyższy.

